

Školský plán mobility na Základnej škole Borský Mikuláš

Ako súčasť projektu Aktívna mobilita a zelené zariadenia na ZŠ Borský Mikuláš

Vypracoval: Peter Rozsár, Cyklokoalícia

Úvod:

Základná škola v Borskom Mikuláši sa vyznačuje vysokým podielom cyklistickej dopravy v rámci mobility žiakov a pedagógov. Cieľom školského plánu mobility realizovaného popri projekte ClimaEdu - Aktívna mobilita a zelené zariadenia na ZŠ Borský Mikuláš, je analyzovať podmienky mobility žiakov v rámci územia obce, bezpečnosť dopravy a potenciál zmien, ktoré podiel pešej a cyklistickej dopravy ešte navýšia. Analytická časť plánu mobility na základe podnetov vyplývajúcich z prieskumu uskutočneného medzi žiakmi a pedagógmi hodnotí aktuálne podmienky nemotorovej dopravy v rámci územia obce. Súčasťou výstupov v praktickej časti je aj prehľadná mapa s identifikovanými pešími a cyklistickými trasami žiakov, vyznačenými miestami, ktoré žiaci identifikovali ako nebezpečné. Plán taktiež obsahuje návrhy na opatrenia, ktorých cieľom je zvýšiť bezpečnosť žiakov ako aj obyvateľov obce, ktorí sa pohybujú pomocou pešej či cyklistickej dopravy. S výsledkami školského plánu mobility budú oboznámení aj poslanci obecného zastupiteľstva a starosta obce.

Prieskum mobility žiakov a pedagógov

Vstupnú časť školského plánu mobility tvoria dáta z dotazníkového prieskumu, ktorý bol realizovaný v mesiaci máj a jún. Prieskumu sa zúčastnilo 134 žiakov, ktorí odpovedali na 17 otázok týkajúcich sa ich vlastného vnímania mobility najmä na území obce a vo vzťahu k dochádzaniu do školy. Prieskum bol vykonaný v elektronickej podobe so staršími žiakmi a v papierovej medzi mladšími žiakmi.

Prieskum sa zaoberal otázkami preferencií osôb vo voľbe dopravného prostriedku, vo vnímaní dopravných problémov obce, cieľov dochádzky či trvania ciest. Výsledky prieskumu dávajú

obraz o potenciály nemotorovej dopravy, ktorej už dnes vysoký podiel sa môže po eliminácii identifikovaných slabých stránok ešte zvýšiť. To bude mať vplyv na získanie udržateľných dopravných návykov pre žiakov samotných, ako aj na zmenu dopravného správania obyvateľov obce v prospech dopravných prostriedkov, ktoré sú šetrné ku klíme a životnému prostrediu.

Výsledky mobilitného prieskumu

Odpovede žiakov na prvú otázku potvrdili vysoký podiel nemotorovej dopravy v dochádzke žiakov na vyučovanie. Podiel nemotorovej dopravy tvorí spolu až 78%. Približne len jedna pätina žiakov dochádza do školy autom.

Podobný podiel, 75% žiakov dochádza do školy menej ako 15 minút. Len 6% trvá dochádzanie do školy viac ako 20 minút.

Približne polovica oslovených žiakov považuje za najdôležitejšie cítiť sa pri ceste do školy bezpečne. Jedna tretina naopak vníma ako dôležité ísť s niekým. Len pre 13% žiakov je najpodstatnejšie byť v škole čo najskôr, a len zlomok, 4% chce počas presunu do školy čo najmenej chodiť.

V nasledujúcej otázke žiaci hodnotili, podobne ako v škole, pocit bezpečnosti pri ceste do školy. Najčastejšou známku, ktorú žiaci v tomto prípade udelili bola 2, a to až v 46% žiakov. Iba 15% žiakov naopak vníma infraštruktúru ako skôr nebezpečnú a udelilo známky 4 a 5. Žiaci v Borskom Mikuláši zväčša dochádzajú radi do školy v spoločnosti niekoho. V 10% žiakov je tou osobou rodič, v 66% kamarát alebo spolužiak, len 24% detí sa do školy s obľubou presúva samostatne. Preferencie žiakov v otázke dopravy do školy sú naklonené bicyklu, ako dopravnému prostriedku. Ten preferuje 53%, pričom nemotorové formy dopravy by preferovalo spolu až 83% oslovených žiakov.

Za úspechom bicyklovej dopravy v obci Borský Mikuláš môže byť aj bezpečná infraštruktúra, ktorú za úplne bezpečnú považuje až 20% oslovených. Až 67% si myslí, že väčšina obce je pre bicyklovanie bezpečná a nebezpečných miest je len zopár. Len 1% si myslí, že bicyklovanie po obci je úplne nebezpečné. Voľba spôsobu dochádzania do školy je zväčša na rodičovi (rodičoch), v 51% prípadov. Ide najmä o žiakov nižších ročníkov. V 46% oslovených sa rozhodujú žiaci samostatne.

Približne tri štvrtiny oslovených žiakov si myslí, že v Borskom Mikuláši je veľa áut a 60% sa javí rýchlosť áut ako neprimerane vysoká. To je dôležitým poznatkom v procese hodnotenia bezpečnosti z pohľadu vzťahu nemotorovej a motorovej dopravy. Je zrejmé, že dopravné upokojovanie by v riešení zvyšovania bezpečnosti dopravy malo svoje opodstatnenie. Dve tretiny žiakov vníma ako nedostatočnú infraštruktúru pre peších.

V prípade identifikácie miest, ktoré žiaci považujú za nebezpečné sa väčšina zhoduje v niekoľkých miestach v centrálnej časti obce na križovatkách. Tie sú vo všeobecnosti najnebezpečnejšími miestami, s najväčším rizikom nehody. Ich nebezpečenstvo v týchto prípadoch spočíva najmä vo vyššej intenzite premávky, vyššej rýchlosti prichádzajúcich vozidiel z hlavnej cesty v kombinácii s križovaním komunikácií. V takomto prípade je na jednom mieste viacero konfliktných bodov, ktoré logicky zvyšujú jednak objektívnu mieru rizika ale aj jeho vnímanie účastníkmi cestnej premávky. Z nich najzraniteľnejší a najviac podliehajúci týmto vnemom sú chodci.

Práve snaha o identifikovanie nebezpečných miest a návrh riešenia s potenciálom realizácie s cieľom zvýšenia bezpečnosti a podielu nemotorovej dopravy je jedným z hlavných cieľov školského plánu mobility.

Opatrenia

Základná škola v Borskom Mikuláši je z pohľadu percentuálneho zastúpenia detí dochádzajúcich do školy nemotorovou dopravou na slovenské pomery zrejme nadpriemernou. Neexistujú oficiálne dáta, ktoré by vytvárali možnosť porovnávať jednotlivé školy, no keďže sa jedná o školu s dlhodobými poprednými umiestneniami v kampani Do školy na bicykli, predpokladáme, že v tomto atribúte je v celoštátnom porovnaní nadštandardnou. Dôležité je však vnímať trendy, dopravné návyky a iné faktory, ktoré na mobilitu žiakov vplyvajú. Práve prieskum slúži na evaluáciu realizovaných aktivít a preto by mal byť realizovaný každoročne. Súvisí to aj s posunom kohorty žiakov, ktorá školu opúšťa a nastupuje do nej.

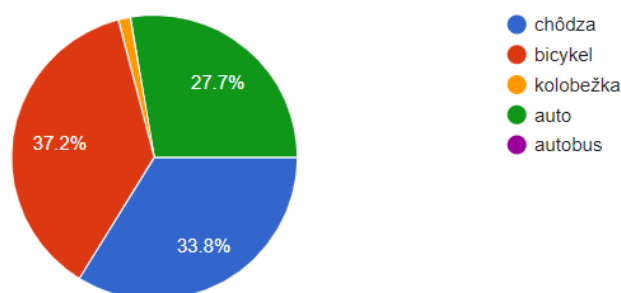
K zmenám môže dôjsť aj počas pôsobenia žiakov na škole, či už z dôvodu zmien v obci alebo iných faktorov ako vývoj dieťaťa, technologických novínok a podobne. Dobrým príkladom je nástup kolobežiek, ktoré sa stali trendom v posledných rokoch, no podobný vplyv na zmenu dopravného správania môže mať aj nová výstavba v rámci obce, zmena vedenia autobusových liniek a podobne.

Cieľom plánu školskej mobility je však navrhnúť pre konkrétne územie také riešenia, ktoré podporia dochádzanie žiakov a zamestnancov do školy nemotorovou dopravou a to práve na základe prieskumu, ktorý prináša odpovede na otázky týkajúce sa dopravných preferencií respondentov, vnímania dopravy v obci a okolí, či iných otázok, ktoré môžu podporiť realizáciu opatrení podporujúcich nemotorovú dopravu.

Výsledky prieskumu o školskej mobilitě

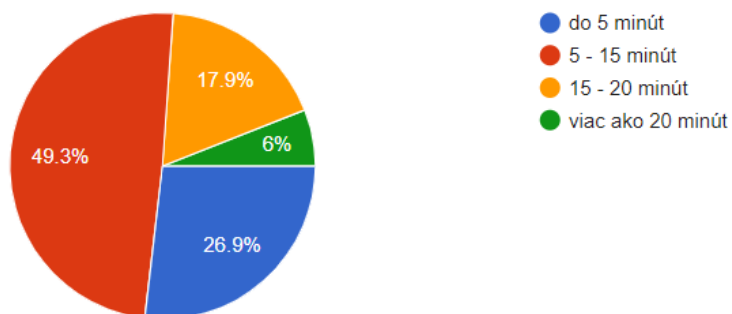
Aký spôsob dopravy používaš najčastejšie na ceste do školy?

134 responses

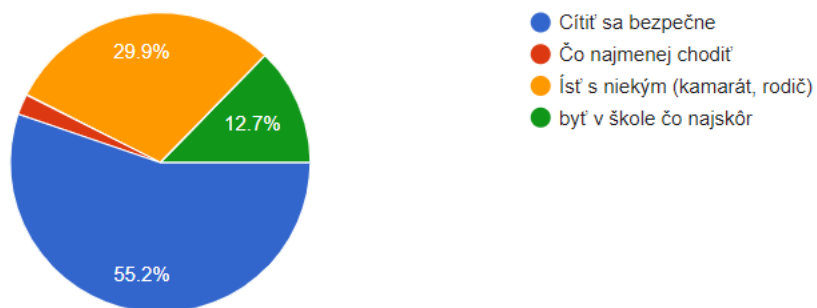
Ako dlho ti trvá cesta do školy?

134 responses

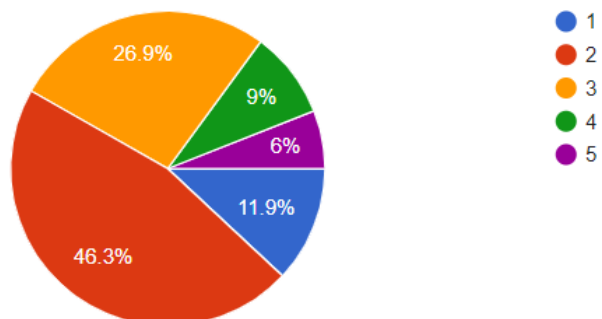
Čo je pre teba najdôležitejšie pri ceste do školy?

134 responses

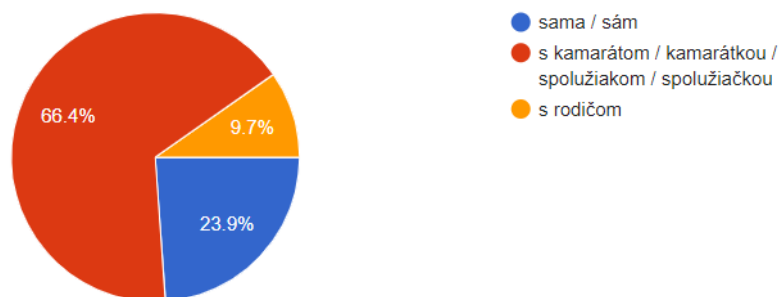
Je pre teba cesta do školy bezpečná z pohľadu dopravy? Označuj ju ako v škole (1 - najbezpečnejšia)

134 responses

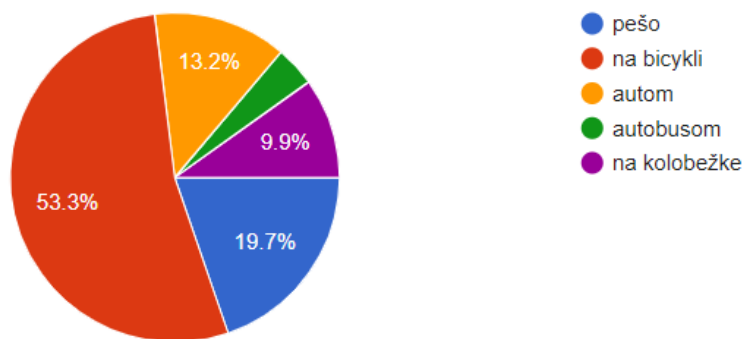
Do školy alebo zo školy chodím rada / rád..

134 responses

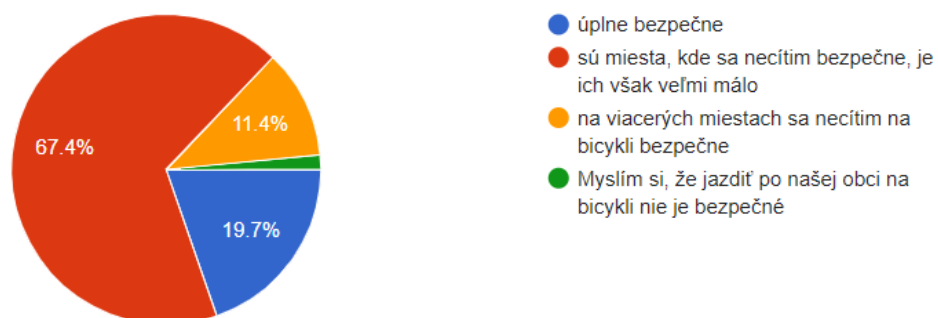
Akým spôsobom by si v ideálnom prípade chcel cestovať do školy?

134 responses

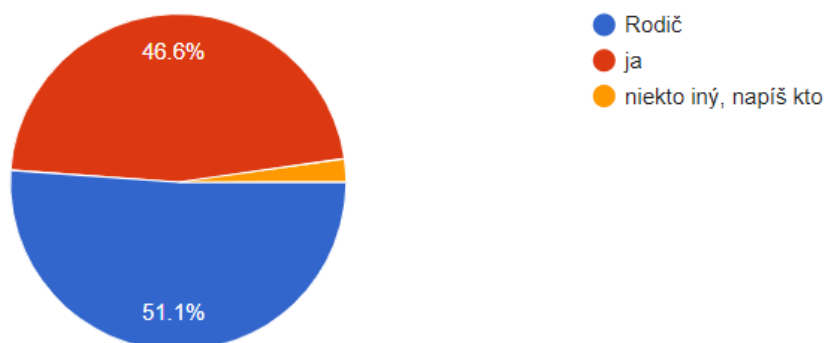
Ako sa cítiš, keď pri jazde na bicykli po Borskom Mikuláši?

132 responses

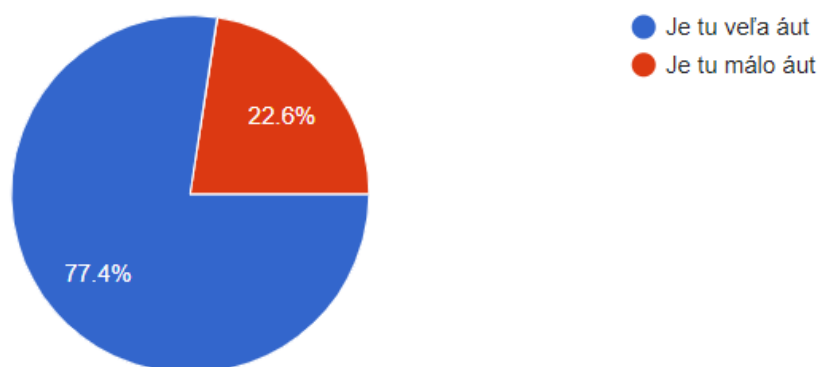
O tom, akým spôsobom cestujem do školy rozhoduje:

133 responses

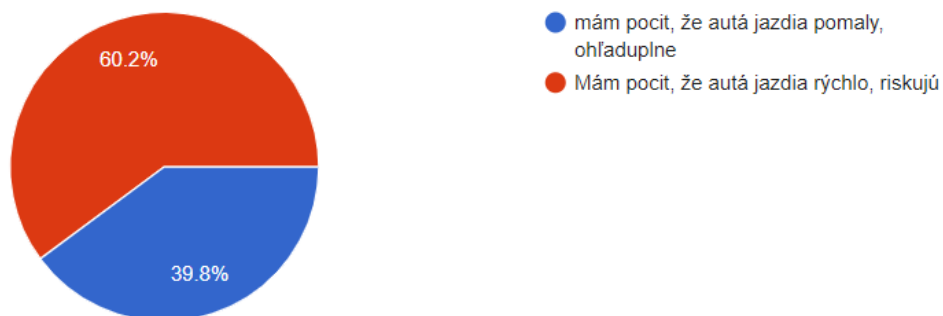
Ako vnímaš dopravu v Borskom Mikuláši?

133 responses

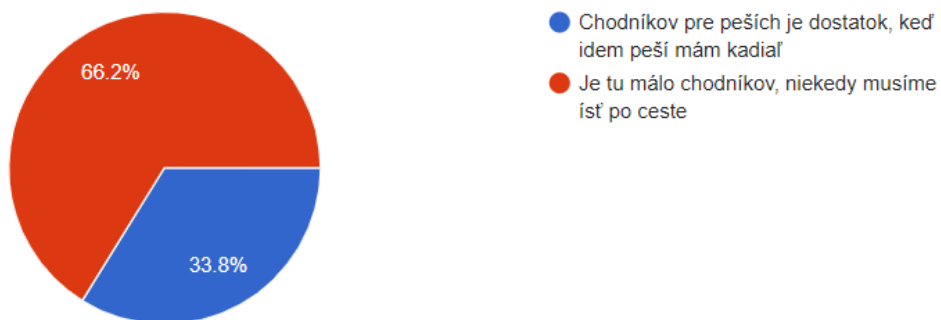
Ako vnímaš dopravu v Borskom Mikuláši?

133 responses

Ako vnímaš dopravu v Borskom Mikuláši?

133 responses

PRAKTICKÁ ČASŤ PLÁNU

Návrh základných princípov mobility a riešenia pre zvýšenie bezpečnosti

Základné princípy mobility nielen v rámci dochádzania žiakov a pedagógov do areálu základnej školy ale tiež všeobecne v rámci pohybu po obci majú jasne definované ciele:

1. Bezpečnosť všetkých foriem dopravy
2. Komfort udržateľných módov dopravy

Prierezové princípy: Komunikácia a vyhodnocovanie

Je dôležité pracovať na správnej komunikácii týchto princípov s cieľom dosiahnutia pochopenia a akceptácie zmien v prospech udržateľnej, predovšetkým nemotorovej dopravy v obci Borský Mikuláš. Spoločným úsilím môže vďaka ideálnym predispozíciám vzniknúť obec s bezpečnou infraštruktúrou pre všetkých, ktorí sa pohybujú po obci bez ohľadu na vek, pohybové schopnosti a dopravný prostriedok.

Základný princíp: Bezpečnosť

Cieľ: Cieľom je umožniť pomocou spolupráce zúčastnených strán bezpečný pohyb v rámci obce všetkým vekovým skupinám, bez ohľadu na pohybové schopnosti a vek ale tiež bez ohľadu na voľbu spomedzi obvyklých dopravných prostriedkov. Pohyb obyvateľov po obci by nemal byť nebezpečnejší ak sa nepohybujú autom. V rámci tejto aktivity je dôležité vykonať analýzu vnímania dopravy obyvateľmi obce a upraviť body, lokality či úseky, ktoré občania

vnímajú ako nebezpečné. V rámci našej aktivity takýto prieskum prebehol na vzorke respondentov, ktorí sú žiakmi a pedagógmi miestnej základnej školy. Na základe uplatnenia tohto princípu by obec mala aktívne pristupovať k zisteným skutočnostiam a zabrániť negatívnym trendom v dopravnom správaní, ktoré môžu byť následkom práve snahe vyhnúť sa nebezpečným miestam, napríklad presadnutím z bicykla do auta.

Základný princíp: Komfort

Cieľ: Zabezpečiť komfortný pohyb obyvateľom obce, ktorí sa rozhodli pohybovať udržateľnými módmi dopravy. V praxi to znamená podporu vo vytváraní pokiaľ možno najkomfortnejších podmienok pre pešiu a cyklistickú dopravu v rámci obce, ktorá ju najmenším spôsobom zaťažuje nakoľko nevytvára takmer žiadne externality. Pohyb osôb, ktoré zvolia za dopravný mód chôdzu alebo bicykel bude pokiaľ možno priamy, bezbariérový, mimo chránený pred nebezpečnými javmi či hlukom.

Prierezový princíp: Komunikácia

Voľba správnych komunikačných foriem a nástrojov je zásadná pre pochopenie realizovaných opatrení. Dôležité je uplatniť princípy demokracie, participácie ale tiež empatie a asertivity. Zvolené riešenia by nemali znehodnocovať majetok, vytvárať bariéry pre prístup k nehnuteľnostiam, mali by byť komunikované s cieľom transparentného vysvetlenia všetkých poznaných skutočností a parametrov budúceho stavu po ich aplikácii. Opatrenia by mali byť zároveň komunikované s dostatočnými predstihom a s možnosťou konzultácií k riešeniu. Ideálne je predstaviť riešenie v projektovej ako aj vizuálnej podobe. Podstatné je transparentne komunikovať aj náklady súvisiace s projektom, no zároveň odhadnúť úspory či iné zisky projektu, ak existujú.

Takto komunikované riešenia podporujú realizáciu ďalších podporných opatrení potrebných pre zabezpečenie cieľového stavu. Sú zásadné aj pre zabezpečenie politickej podpory pre ich uskutočnenie.

Prierezový princíp: Vyhodnocovanie opatrení

Práve vyhodnocovanie je podstatné pre aplikáciu skutočne prínosných opatrení, ktoré reálne zabezpečia dosiahnutie želaných výsledkov. Podstatné je poznať nielen aktuálny stav ale aj počiatočný s cieľom kvantifikácie opatrení. Vstupné údaje môžu byť rôzne, napríklad v podobe exaktných dát viažúcich sa k doprave (počet prejdenných vozidiel, ich rýchlosť, obsadenosť pasažiermi, smer jazdy, zdroj, cieľ) no môžu byť aj v podobe zaznamenania pocitov obyvateľov, prípadne ako v našom prípade špecifickej skupiny obyvateľov. Tie majú často výpovednú hodnotu vyššiu ako exaktné dáta pretože práve pocitová zložka často stojí za konkrétnymi rozhodnutiami.

Ako dosiahnuť bezpečnosť a komfort žiakov a zamestnancov školy v Borskom Mikuláši?

Navrhované opatrenia na základe získaných podnetov:

1. Úprava parkovania na ulici Záhorácka - Ulica Záhorácka je vstupnou ulicou do školy. Z dôvodu parkovania vozidiel návštevníkov školy je chodník po strane komunikácie kompletne obsadený autami. Z tohto dôvodu odporúčame zabezpečiť priechodnosť chodníka v plnej šírke stĺpkami. Vďaka tomuto opatreniu nebudú musieť žiaci používať vozovku pre peší pohyb.
2. Eliminácia parkovania v tesnej blízkosti budovy školy - parkovanie vozidiel zamestnancov a návštevníkov školy je dnes možné aj v tesnej blízkosti budovy školy. Takéto parkovanie je nielen nebezpečné ale aj neestetické. Odporúčame zabezpečiť parkovanie vozidiel učiteľov na miestach s prístupom z ulice Školská, mimo priestoru vchodu do školy.
3. Zriadenie vyhradeného koridoru pre peších na cestnej komunikácii Záhorácka - hoci je táto komunikácia v správe samosprávneho kraja, obec by sa mala zasadiť o úpravu tejto komunikácie v prospech vytvorenia koridoru pre peších. Táto komunikácia svojou šírkou navádza na rýchlu jazdu vozidiel, pričom v jej blízkosti sa nenachádza žiaden chodník. Z južnej strany je zrejme za účelom využitia pre peší pohyb zriadená pomerne široká krajnica. Navrhujeme do tohto priestoru inštalovať ochranné stĺpiky, ktoré zabránia tento priestor zablokovať parkujúcimi vozidlami. Takto by vznikol aspoň dočasný bezpečný priestor pre peších, ktorý často smerujú práve do ZŠ Borský Mikuláš.

4. Zriadenie pešieho prieťahu v smere Šaštínska - Komenského. Chodci sú dnes odkázaní v tomto priestore kráčať po vozovke. Vozovka má dostatočné šírkové parametre pre zriadenie komunikácie pre peších.

5. Zlepšenie parametrov parkovania bicyklov a kolobežiek - cieľom projektu bude ďalej zvyšovať komfort parkovania bicyklov. Hoci je súčasťou projektu aj výstavba krytých cyklistických stojanov, ich počet nebude dostatočný. Cieľom je vybudovať aspoň 150 krytých cyklistických stojísk s komfortným prístupom.

V ďalších častiach školského plánu mobility budeme diskutovať so žiakmi o uvedených lokalitách a spoločne navrhovať riešenia. Tie následne odprezentujeme vedeniu obce s cieľom nájdania riešenia, ktoré zvýši bezpečnosť všetkých obyvateľov obce Borský Mikuláš.